

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr.

Wilno, dnia 8 maja 1933 r.

857.

T r e ś ć n u m e r u :

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

Dział. Str.

1. "Rigasche Rundschau" o wizycie senatora Krzyżanowskiego w Kownie.-	I.	1.
2. "Musy Vilnius" na temat listu 28-miu nauczycieli polskich z Worn.-	"	"

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

3. "Liet.Aidas" o niedociągnięciach prasy litewskiej.-	III.	"

K r o n i k a .

4. Nowy poseł litewski w Łotwie.-	"	"
5. Sprawa polityki handlowej Litwy.-	"	"
6. Dokoła aresztowanych litewskich socjalistów-rewolucjonistów.-	"	2.
7. Założenie t-stwa lit.-białoruskiego.-	"	"
8. Wyjazd Voldemarasa z Kowna.-	"	"
9. Sprawę zwolnienia kobiet-urzędniczek.-	"	"

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

K r o n i k a .

10. Delegacja litewska u kuratora szkolnego.-	VIII.	"

X

X

X

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

"R i g a s c h e R u n d s c h a u" o w i z y c i e s e n a t o -
r a K r z y ż a n o w s k i e g o w K o w n i e . "Rig.Rundschau"
/Nr.98.V.1933/: W tych dniach bawił w Kownie znany polityk polski i
mąż zaufania Piłsudskiego Krzyżanowski, który stale przebywa w Wilnie.
Jak podają sfery miarodajne, Krzyżanowski widział się podczas swego
pobytu w Kownie z wielu znanymi politykami i kierownikami partyj li-
tewskich. Krzyżanowski wskazywał na niebezpieczeństwo, grożące rzekomo
ze strony Niemiec nie tylko Polsce lecz także pozostałym państwom bał-
tyckim w tej liczbie Litwie. Krzyżanowski wzywał polityków litewskich
do porozumienia z Polską dla przeciwdziałania skutecznie temu niebez-
pieczeństwu. Krzyżanowski miał przytem oświadczyć, że chociaż w Pol-
sce sprawa wileńska wogóle nie istnieje i żaden człowiek w Polsce nie
myśli o zwrocie Wilna Litwie, rząd polski byłby gotów przy porozumie-
niu z Litwą udzielić Wileńszczyźnie specjalnej autonomji.

Oświadczenia Krzyżanowskiego, niewnoszące zasadniczo nic nowe-
go, miały polityków litewskich rozczarować. /Relację powyższą powtarza
też "Rytas"/.

"M u s y V i l n i u s" n a t e m a t l i s t u 28 - m i u
n a u c z y c i e l i p o l s k i c h z W o r n i . "Musy Vilnius"
/Nr.12.V.1933/: "Przed trzema laty agent rządu warszawskiego Tadeusz
Hołówko przekonywał Litwinów, iż głośny list więzionych rzekomo w
Worniach nauczycieli Polaków sfabrykowało Wileńskie Biuro Informacyj-
ne - "Wilbi".

Obecnie wyjaśniają nam, iż uczynił to na osobisty rozkaz Pił-
sudskiego szef Wydziału Prasowego polskiego M-stwa Spraw Zagr.- p.Li-
tauer".-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"L i e t u v o s A i d a s" o n i e d o c i ą g n i ę c i a c h
p r a s y l i t e w s k i e j . "Liet.Aidas" Nr.100 z 5.V.1933 r.
Art.p.t."Zła wola". Streszczenie:

Z okazji VII-go zjazdu ochotników w Kownie, wygłosił prezydent
państwa przemówienie. Przemówienie to zostało zniekształcone przez
"Dienos Naujienos", które za to zostały skonfiskowane. Mimo tego kores-
pondent "Memeler Dampfboot" umieścił w swem piśmie sprawozdanie właś-
nie na podstawie skonfiskowanego pisma.

Bardzo rzadko na świecie się zdarza, by ktoś ośmielił się
zniekształcać słowa naczelnika państwa. Nawet prasa komunistyczna w
Niemczech lojalnie tradycyji tych przestrzega. Tymczasem prasa litew-
ska tak mało jeszcze ceni swe słowo i swe znaczenie, że wykazuje na-
wet w najważniejszych sprawach polityki zagranicznej złą wolę i stara
się rządowi zaszkodzić. Niemożna bowiem inaczej nazwać postępuku w
stosunku do przemówienia prezydenta.

K r o n i k a .

N o w y p o s e ł l i t e w s k i w Ł o t w i e . Prasa kowieńska
/z 5.V.1933/: 4 maja na stanowisko posła litewskiego w Lotwie został
zanimowany dotychczasowy radca poselstwa litewskiego w Paryżu p.Urb-
szys.

S p r a w a p o l i t y k i h a n d l o w e j L i t w y . Prasa ko-
wieńska /z 5.V.1933/: 4 maja w M-stwie Spraw Zagr. odbyły się narady w
sprawie litewskiej polityki handlowej w stosunku do państw sąsiednich,
a zwłaszcza z Niemcami i państwami bałtyckimi. W obradach wzięli u-
dział: dyrektor Dep.Politycznego M.S.Z.p.Lozorajtis, dyr.Dep.Ekonomicz-
nego tegoż M-stwa p.Kuzminskas, dyr.D-tu Handlu M-stwa Skarbu p.Nor-
kajtis, prezes Izby Handl.-Przemysłowej inż.Dobkiewiczius, dyr.Dep.
M-stwa Rolnictwa p.Wienožynskis oraz prezes Izby Rolniczej p.Tallat-
Kiełpsz. W wyniku obrad wyjaśniło się, że obecnie przedewszystkiem na-
leży się zająć sprawami handlowymi z państwami bałtyckimi, gdyż z po-
wodu wygórowanych żądań Niemiec jest rzeczą wątpliwą, czy uda się z
nimi w krótkim czasie porozumieć. Obrady toczyć się będą w dalszym
ciągu.-

Dokoła aresztowania litewskich socjalistów - rewolucjonistów. Prasa kowieńska /z 5.V.1933/: Niedawno policja kryminalna aresztowała 6 socjalistów rewolucjonistów z poetą K.Borutą, Jakubenąsem i dr.Szuvalisem na czele i po przesłuchaniu ich cały materiał śledczy przekazała prokuratorowi kowieńskiego Sądu Okręgowego, który z kolei całą tę sprawę przesłał sędziemu śledczemu do spraw szczególnej wagi Vasilauskasowi. Motywy oskarżenia są następujące:

W tych dniach w Królewcu miejscowi hitlerowcy ujęli politycznego emigranta z Litwy niejakiego Łukaszewicziusa, u którego znaleziono znaczną ilość materiałów o działalności i ruchu socjalistów rewolucjonistów w Litwie. Jak się okazuje, hitlerowcy wykryli całe archiwum Łukaszewicziusa, który nosił się z zamiarem napisania historii ruchu socjalistów rewolucjonistów w Litwie i zbierał w tej sprawie dokumenty. M.in.ujawniono też wiele materiału w sprawie zamachu na prof. Voldemarasa w 1928 r. Cały znaleziony materiał policja królewiecka przekazała władzom litewskim, które na podstawie uzyskanych dowodów aresztowały 6 wyż.wymienionych socjalistów rewolucjonistów.-

Założenie t-stwa lit.-białoruskiego. Prasa kowieńska /z 5.V.1933/: W tych dniach w lokalu centrum Akcji Białoruskiej przy Al.Wolności odbyło się zgromadzenie mające na celu założenie t-stwa litewsko-białoruskiego. W zebraniu tym prócz Białorusinów wzięli również udział wybitniejsi działacze litewscy, jak prof.M.Birżyszka, dr.Puryckis, prof.Volteris, prof.Augustaitis, prof.Vajlonis, Penkaitis i in.Zgromadzeniu przewodniczył inż.K.Duż-Duszewski. W wyniku obrad uchwalono założyć t-stwo litewsko-białoruskie. Do opracowania statutu t-stwa powołano pp.:H.Iwanauskasową, dr.Puryckisa, prof.Augustajtisa, inż.K.Duż-Duszewskiego oraz W.Borysewicziusa. 3 maja opracowany statut nowego t-stwa złożono do zatwierdzenia w kancelarii naczelnika m.Kowna i powiatu.-

Wvjazd Voldemarasa z Kowna. "Rytas" /Nr.101.V.1933/: Voldemaras wyjechał w tych dniach z Kowna do Jeziorosów, gdzie się zajmie wydaniem swych pozostałych książek oraz dziennikarstwem.-

Sprawa zwolnienia kobiet-urzędniczek. "Rytas" /Nr.101.V.1933/: W związku z podjętą reformą etatów urzędniczych, przewiduje się zwolnienie w niektórych ministerstwach całego szeregu kobiet-urzędniczek, których mężowie otrzymują przewidziane w projekcie wynagrodzenie i mogą swe żony utrzymywać. Na miejsce zwolnionych urzędniczek przyjęci będą nowi pracownicy. Niektóre etaty zostaną wogóle skasowane.

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

K r o n i k a .

Delegacja litewska u kuratora szkolnego. "Vilniaus Rytas" /Nr.34.V.1933/: 27 kwietnia r.b.odwiedziła wileńskiego kuratora szkolnego delegacja litewska w składzie: prezesa Tymcz.Kom.Lit.p.Staszysa, dyrektora gimnazjum im.Witolda p.Sziksniša, dyrektora gimnazjum w Święcianach Petrajszysa. Celem wizyty była sprawa gimnazjów litewskich. Według nowej ustawy wszystkie szkoły prywatne winne mieć swe statuty, w których winien być wskazany język wykładowy oraz podane, kto gwarantuje utrzymanie szkoły. Co do tego ostatniego warunku kurator oświadczył delegacji, że jest to zwykła formalność. Co zaś do pierwszego, kurator oświadczył, że uczniowie gimnazjów muszą znać dobrze język polski, polską literaturę i kulturę, by wyrosnąć na czynnie lojalnych obywateli.Delegacja oświadczyła kuratorowi, że zarządzenia z czasów ostatnich dążą do zmniejszenia w litewskich szkołach powszechnych i gimnazjach liczby przedmiotów wykładanych w języku litewskim i wogóle niszczą charakter narodowy szkół litewskich.

W odpowiedzi na oświadczenie delegacji kurator oświadczył, że nie zamierza niszczyć szkolnictwa litewskiego i że po przejrzeniu tej sprawy zakomunikuje swą ostateczną opinię Litwinom.-

B7